

Nota van toelichting

In het Algemeen Overleg van 11 november 2008 heb ik nadere regelgeving voor buitengerechtelijke incassokosten aangekondigd (Kamerstukken II 2008/09, 24 515, nr. 144). Bij brief van 29 juni 2009 (Kamerstukken II 2008/09, 24 515, nr. 155) heb ik de contouren van een regeling geschetst. Deze brief is behandeld tijdens het Algemeen Overleg van 9 september 2009 over armoedebeleid. Ik heb een regeling voorgesteld die met name consumenten en kleine bedrijven, zoals eenmanszaken, beschermt tegen onredelijke incassokosten. Voor vorderingen met een hoofdsom van maximaal €25.000,- worden de maximale incassokosten vastgesteld. De vergoeding voor incassokosten wordt berekend als percentage van het verschuldigde bedrag, waarbij het percentage trapsgewijs lager wordt naarmate de vordering hoger wordt. Daarbij geldt een minimumbedrag voor de vergoeding van incassokosten. De regeling is van dwingendrechtelijke aard; partijen zijn voor het vaststellen van de vergoeding voor incassokosten voor vorderingen met een hoofdsom tot €25.000,- gebonden aan deze rekenwijze. Dit biedt aan beide partijen rechtszekerheid over de hoogte van de vergoeding voor incassokosten en voorkomt conflicten daarover. Dit besluit dient ter uitwerking van de maximering van de vergoeding voor de buitengerechtelijke incassokosten.

Het besluit gaat uit van een vaste vergoeding voor incassokosten waarbij geabstraheerd is van de kosten van de daadwerkelijk door de schuldeiser verrichtte incassohandelingen. Vanzelfsprekend heeft een schuldeiser alleen recht op een vergoeding indien er daadwerkelijk incassohandelingen zijn verricht. Schuldeisers zijn echter vrij zelf te bepalen op welke wijze zij een vordering (laten) incasseren en welke handelingen zij daarvoor verrichten. Er wordt dan ook niet bepaald welke kosten voor welke incassohandelingen in rekening kunnen worden gebracht. Ook doet het er niet toe door wie de vordering wordt geïncasseerd; door de schuldeiser zelf of dat er meerdere partijen bij betrokken zijn. In dit besluit is daarvan geabstraheerd. Er wordt bepaald welk bedrag de schuldeiser maximaal kan vragen van de schuldenaar voor de verrichtte incassohandelingen ter voldoening van een vordering. Deze vergoeding omvat alle incassohandelingen, ongeacht de omschrijving van de kosten van die handelingen (bv. administratie-, aanmanings-, of registratiekosten). De regeling geldt bovendien ongeacht de hoedanigheid van de schuldeiser en schuldenaar (consument dan wel bedrijf).

In artikel 1 is het toepassingsbereik van de regeling gegeven. De in dit besluit neergelegde normering van de vergoeding voor incassokosten, leent zich met name voor de gevallen waarin de omvang van de te innen vordering (de hoofdsom) niet of

nauwelijks betwistbaar is. Dit betreft dan voornamelijk uit overeenkomsten voortvloeiende verbintenissen tot betaling van een geldsom, waarvan de omvang van de geldsom in de overeenkomst is vastgesteld, dan wel daaruit eenvoudig valt af te leiden. Gedacht kan worden aan het geval dat een consument een computer koopt en de overeengekomen aanschafprijs dient te voldoen. Indien de schuldeiser tot incassohandelingen moet overgaan, is het verschuldigde bedrag eenvoudig vast te stellen, namelijk de aanschafprijs van de computer. Bij een verbintenis tot betaling van een geldsom waarvan de omvang eenvoudig uit de overeenkomst is af te leiden, kan gedacht worden aan een rekening van een telefoonprovider.

De omvang van een wettelijke of contractuele verplichting tot schadevergoeding is daarentegen niet eenvoudig vast te stellen. Te denken valt bijvoorbeeld aan een bedrijfsongeval, waarbij bijvoorbeeld alleen al over de aansprakelijkheid en de omvang van de schade onenigheid kan bestaan. De kosten om deze vorderingen te "innen" zijn derhalve mede afhankelijk van de mate van betwistbaarheid van de vordering. De vergoeding voor deze kosten is daardoor ook niet eenvoudig te normeren. Dit geldt temeer omdat het in dergelijke gevallen moeilijk is de incassokosten te onderscheiden van de kosten ter vaststelling van schade en aansprakelijkheid, zoals bedoeld in artikel 6:96 lid 2 onder b BW. Dit besluit geeft voor deze laatste kosten geen regeling.

Verbintenissen tot vergoeding van schade vallen daarom buiten deze regeling. Dit is alleen anders indien partijen het over de omvang van de schadevergoeding eens zijn en die in een overeenkomst hebben vastgesteld. In dergelijke gevallen kan uit de vaststellingsovereenkomst worden afgeleid wat de schuldenaar verschuldigd is en is er geen bezwaar dit besluit daarop van toepassing te laten zijn.

Ingevolge artikel 6:87 BW kan een schuldeiser een uit een overeenkomst voortvloeiende verbintenis tot betaling van een geldsom omzetten in een verbintenis tot vervangende schadevergoeding. Bij een dergelijke omzetting is de omvang van de verplichting tot schadevergoeding ook nauwelijks betwistbaar. Die is immers gelijk aan de oorspronkelijke geldsom. Het besluit is daarom op een dergelijke verbintenis eveneens van toepassing. Daarmee wordt eveneens voorkomen dat een schuldeiser die incassokosten maakt zich aan dit besluit kan onttrekken door een uit een overeenkomst voortvloeiende verbintenis tot betaling van een geldsom om te zetten in een verbintenis tot schadevergoeding.

Zoals hierboven is opgemerkt beoogt dit besluit met name consumenten en kleine bedrijven, zoals eenmanszaken, bescherming te bieden tegen te veel in rekening gebrachte incassokosten. Er is daarom gekozen om de regeling van toepassing te laten zijn op vorderingen met een hoofdsom van ten hoogste €25.000,-. Deze grens sluit aan

bij het wetsvoorstel waarin onder meer de voorgestelde competentiegrens van de kantonrechter wordt verhoogd tot €25.000,- (Kamerstukken 32 021).

Voor grotere vorderingen blijft de huidige regeling gelden. Dit betekent dat de vergoeding voor de incassokosten wordt bepaald op grond van het redelijkheidscriterium van artikel 6:96 BW. Ook kunnen partijen voor deze vorderingen afspraken maken over de incassokosten. Grotere vorderingen zullen zich in de regel voordoen bij grotere bedrijven. Indien bij een grotere vordering verschil van mening bestaat over de incassokosten, ligt een gang naar de rechter eerder voor de hand. De inspanningen en kosten die verbonden zijn aan een rechtsgang zullen dan meer in verhouding staan tot de hoogte van de vordering.

De vergoeding voor buitengerechtelijke incassokosten die van de schuldenaar gevraagd mag worden, wordt berekend aan de hand van de hoofdsom van de vordering. Daarvoor is gekozen om de eenvoud en de hanteerbaarheid van de regeling te bevorderen. Bovendien maakt dit het mogelijk een rechtvaardige vergoeding voor de incassokosten vast te stellen.

Voor de berekening van de vergoeding voor de incassokosten wordt de hoofdsom daarom niet vermeerderd met de mogelijk over de hoofdsom verschuldigde wettelijke rente en de eventueel verschuldigde BTW voor incassodiensten. Omdat ingevolge de artikelen 6:119 en 119a BW de verschuldigde schadevergoeding in de vorm van wettelijke rente toeneemt naarmate de schuldenaar langer in verzuim is, is deze schadevergoeding geen vast bedrag. Wanneer voor de berekening van de verschuldigde vergoeding voor de incassokosten de wettelijke rente bij de hoofdsom zou worden opgeteld, is de verschuldigde vergoeding na verloop van iedere maand een ander bedrag. De vergoeding voor de incassokosten die van de schuldenaar gevraagd mag worden, is daardoor lastig te berekenen. Dit maakt de regeling niet inzichtelijk en eenvoudig hanteerbaar. Door de hoofdsom niet met de wettelijke rente te vermeerderen staat van meet af aan vast wat de vergoeding van de incassokosten bedraagt, mocht de schuldenaar verzuimen de vordering te voldoen. Juist in het buitengerechtelijke traject is deze eenvoud wenselijk. Dit betekent derhalve dat de vergoeding van de incassokosten waarop de schuldeiser aanspraak maakt, tevens ziet op het incasseren van de verschuldigde wettelijke rente. Het is voor de berekening van de verschuldigde vergoeding voor de incassokosten in beginsel niet van belang hoe lang de schuldenaar in verzuim is. Wel zij gewezen op artikel 6:119, tweede lid en artikel 6:119a, derde lid BW. Ingevolge deze bepalingen wordt de hoofdsom na afloop van een jaar waarover de wettelijke rente wordt berekend, vermeerderd met de wettelijke rente.

Indien de schuldeiser een derde inschakelt om de vordering voor hem te innen, kan deze derde voor zijn diensten BTW bij de schuldeiser in rekening brengen. De BTW vormt voor de schuldeiser geen extra kostenpost, indien hij de BTW kan verrekenen. Is verrekening niet mogelijk, dan worden de kosten om de vordering te incasseren voor de schuldeiser met de BTW verhoogd. Dit besluit biedt geen ruimte om in een dergelijk geval de BTW op de schuldenaar te verhalen door de vergoeding voor de incassokosten met de BTW te verhogen. Hiervoor is in de eerste plaats wederom gekozen ter bevordering van de eenvoud en hanteerbaarheid van de regeling. Het zal per incasso afhangen of er BTW is verschuldigd. De vraag of dit het geval is, is voor de berekening van de vergoeding niet van belang omdat slechts de hoofdsom bepalend is. Daarnaast gaat het besluit, zoals hierboven reeds aangegeven, uit van een vaste vergoeding waarbij geabstraheerd is van de kosten van de daadwerkelijk door de schuldeiser verrichtte incassohandelingen. Het is aan de schuldeiser om te bepalen op welke wijze hij zijn vordering zal incasseren. Daarbij past niet dat indien de schuldeiser gebruik maakt van de diensten van derden, de voor deze diensten verschuldigde BTW wel apart in rekening kan worden gebracht. Door aan te sluiten bij de hoofdsom van de vordering, doet het derhalve niet toe door wie de vordering wordt geïncasseerd. Dit betekent ook dat wanneer de schuldeiser reeds zelf incassohandelingen heeft verricht en de vordering daarna overdraagt aan een incassobureau, de hoofdsom niet verhoogd mag worden met de kosten die door de schuldeiser zijn gemaakt. Voor de berekening van de verschuldigde vergoeding voor de incassokosten is de hoofdsom van de vordering van de schuldeiser op de schuldenaar de enige bepalende factor.

Wanneer de schuldeiser meerdere vorderingen op dezelfde schuldenaar heeft, worden de hoofdsommen van deze vorderingen voor de berekening van de vergoeding voor de incassokosten bij elkaar opgeteld, wanneer hij deze vorderingen gelijktijdig voldoet (vgl. artikel 2 lid 3). Meerdere vorderingen kunnen voortvloeien uit één overeenkomst. Hierbij valt te denken aan het verschuldigd worden van meerdere huurtermijnen, wanneer tijdige betaling achterwege blijft. Maar het kan ook zijn dat er verschillende overeenkomsten aan de vorderingen ten grondslag liggen, zoals meerdere aankopen bij eenzelfde (web)winkel.

Wanneer de schuldeiser kosten maakt voor het innen van meerdere vorderingen op dezelfde schuldenaar, moet hij voor de berekening van de vergoeding voor de incassokosten de verschillende hoofdsommen bij elkaar optellen, ongeacht of hij voor iedere vordering apart dan wel gezamenlijk incassohandelingen verricht. Indien evenwel de schuldenaar van deze vorderingen slechts op één bepaald moment een aantal vorderingen voldoet, dan is hij voor de inning van de resterende vorderingen wederom een vergoeding verschuldigd die gebaseerd is op de hoofdsom van de dan nog niet

voldane vorderingen. De schuldeiser zal dan immers na het moment van voldoening van de vorderingen, nieuwe handelingen verrichten – en daarbij nieuwe kosten maken – om de resterende vorderingen te innen.

De vergoeding van de incassokosten wordt als percentage van de hoofdsom berekend. Denkbaar was voor categorieën hoofdsommen een vaste vergoeding te bepalen, zoals in de staffel van het rapport Voor-werk II. Dit vereist een indeling van vorderingen met daaraan gekoppelde geldbedragen die als vergoeding voor de incassokosten dienen. Door de vergoeding als percentage van de hoofdsom te berekenen behoeft een dergelijke indeling niet te worden gemaakt. De vergoeding voor de incassokosten past namelijk automatisch aan de hoogte van de verschuldigde geldsom aan waardoor een evenwichtige verhouding tussen hoofdsom en vergoeding tot stand komt. Voor de vergoeding is daarvoor ook minder van belang binnen welke categorie de vordering valt, zodat ook minder discussie wordt uitgelokt.

Voor de berekening van de vergoeding van de buitengerechtelijke incassokosten worden verschillende percentages gehanteerd. Wanneer men één percentage kiest voor het berekenen van de vergoeding voor de incassokosten, zal de vergoeding bij hoge vorderingen vaak niet meer in verhouding staan tot de verrichtte incassohandelingen. Er wordt daarom gekozen voor een systeem waarbij het percentage lager wordt, naarmate de hoofdsom het bedrag van €25.000,- nadert.

Hoewel de vergoeding procentueel afneemt naarmate de vordering hoger wordt, wordt de daadwerkelijke vergoeding wel nog altijd hoger naarmate de vordering hoger wordt. Aannemelijk is dat met een hogere vordering een groter belang is gemoeid en er meer incassohandelingen zullen worden verricht, wat een hogere vergoeding rechtvaardigt. Hierbij geldt echter wel dat er altijd een minimumbedrag als vergoeding voor de incassokosten gevraagd mag worden (vgl. artikel 2 lid 2). Wanneer de vergoeding voor incassokosten van een kleine vordering enkel wordt bepaald als percentage van de hoofdsom van de vordering, kan dit een incassobedrag opleveren waarvoor in redelijkheid geen incassohandelingen kunnen worden verricht. In dit besluit wordt het minimumbedrag op €40,- vastgelegd. Dat bedrag compenseert in de regel bijvoorbeeld het aanmaken van een dossier en het opstellen en versturen van een aanmaningsbrief.

De berekening van de vergoeding voor buitengerechtelijke incassokosten vindt op de volgende wijze plaats. Het bedrag van €25.000,- is in vieren verdeeld. De eerste categorie loopt van €0,- tot €2.500,-. Over vorderingen tot €2.500,- mag de vergoeding voor de incassokosten maximaal 15% van de hoofdsom bedragen. Hierbij geldt echter wel dat er altijd een minimale vergoeding voor de incassohandelingen mag worden

gevraagd van €40,- (vgl. artikel 2 lid 2). Dit betekent dat voor vorderingen tot €266,67, het incassobedrag dat procentueel wordt berekend, wordt verhoogd tot een bedrag van €40,-.

De tweede categorie loopt van €2.500,- tot €5.000,-. Over deze volgende €2.500,- bedraagt de vergoeding voor de incassokosten maximaal 10%. De derde categorie loopt van €5.000,- tot €10.000,-. Over deze volgende €5.000,- bedraagt de vergoeding voor de incassokosten ten hoogste 5%. De laatste categorie loopt van €10.000 tot €25.000,-. Over deze opvolgende €15.000,- mag maximaal 1% als vergoeding voor incassokosten worden berekend. Voor de volledigheid is als bijlage bij dit besluit een tabel toegevoegd, waarin de maximale hoogte van de vergoeding voor buitengerechterlijke incassokosten voor ronde bedragen tot €25.000,- is opgenomen.

De vergoeding voor buitengerechterlijke incassokosten die op grond van artikel 2 wordt berekend, geldt als maximale vergoeding die in rekening mag worden gebracht. Dit volgt uit artikel 6:96 lid 3 BW, waarin is opgenomen dat van de regeling niet ten nadele van de schuldenaar kan worden afgeweken. Van de dwingendrechtelijke regels kan derhalve wel worden afgeweken, indien dit in het voordeel van de schuldenaar is. Het is daardoor mogelijk dat een lagere vergoeding wordt bedongen en in rekening gebracht aan de schuldenaar dan op basis van de gegeven percentages als vergoeding zou worden berekend. Het is echter niet toegestaan om hogere incassokosten in rekening te brengen.

Indien een incassogeschil voor de rechter komt en deze zich moet uitspreken over de buitengerechterlijke incassokosten, biedt deze regeling de rechter houvast. Dit betekent dat als de schuldeiser incassohandelingen heeft verricht en partijen niets hebben afgesproken over de hoogte van de vergoeding voor incassokosten, de rechter die vergoeding vaststelt conform de rekenwijze die in deze regeling is neergelegd. Indien partijen een lagere vergoeding voor de incassokosten zijn overeengekomen, door bijvoorbeeld lagere percentages te hanteren, zal de rechter vanzelfsprekend deze overeengekomen vergoeding respecteren. De regeling laat immers lagere incassokosten toe.

De regeling laat echter niet toe dat er een hogere vergoeding wordt bedongen. Op grond van artikel 3:40 lid 2 BW is een dergelijk beding vernietigbaar. De vernietiging kan plaatsvinden door hetzij een buitengerechterlijke verklaring van de schuldenaar zelf, hetzij door een rechterlijke uitspraak (vgl. artikel 3:49 BW). In beginsel dient een schuldenaar zich voor de rechter te beroepen op deze vernietigingsgrond. Het slot van artikel 3:40 lid 2 BW maakt het echter ook mogelijk dat de rechter een beding ambtshalve terzijde stelt in het belang van de schuldenaar.

Voor de volledigheid wordt nog opgemerkt dat de Europese Commissie een voorstel heeft gedaan om richtlijn nr. 2000/35/EG betreffende bestrijding van betalingsachterstand bij handelstransacties te wijzigen (COM(2009) 126 definitief). Hierin wordt onder meer een regeling voor de vergoeding van interne administratiekosten van de schuldeiser voorgesteld. Het voorstel laat deze regeling onverlet.

De datum van inwerkingtreding van dit besluit is bij koninklijk besluit bepaald. De regeling geldt ten aanzien van vorderingen in de voldoening waarvan de schuldenaar na de inwerkingtreding van dit besluit in verzuim is. Wanneer de schuldenaar voordien reeds in verzuim was, wordt de vergoeding voor de incassokosten voor deze vordering berekend volgens het voor die datum geldende recht. Dit volgt uit artikel 3 van het besluit.

De Minister van Justitie,